

**STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN**

HÅLLBARHET INOM FISKESEKTORN

En analys på utformningen av EU:s gemensamma fiskepolitik med fokus på hållbarhet och hållbar utveckling

Frida Carlsson

Uppsats/Examensarbete:	Kandidatuppsats Europakunskap 15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt 2017
Handledare:	Martin Sjöstedt
Examinator:	
Rapport nr:	

Abstract

The aim of this study is to analyse sustainability and sustainable development in the Common Fisheries Policy (CFP). The study examines how sustainability and sustainable development has been used and how this has been interpreted by the EU in CFP. The study also examines EU approach in CFP to the relationship between humans and nature. This is then analysed through an analytical framework based on the 'ladder of sustainable development' by Baker (1997) and the theories on the relationship between humans and nature and also the theory of the different dimensions of sustainable development. The theory proposes that the dimensions of sustainable development are all dependent of each other and if one is neglected, it affects the structure of it all. For my analysis, I will conduct a qualitative text on eight policy document from the CFP. The analysis shows that from CFPs start in 1976 until 2013 the policies have moved from a more anthropocentric approach towards a biocentric/ecocentric approach to sustainable development where humans and nature live in balance and not exploitation of the other. The analysis also shows that ecological sustainability has been the dominant dimension within the CFP. The economic sustainability has been apparent from the start as well but the social dimension has been less clear in the policy making. In the regulations from 2013 there is a clear use of all three dimensions of sustainable development and the main aim for CFP.

Key words: sustainability, sustainable development, EU, Common Fisheries Policy (CFP), anthropocentrism, biocentrism, ecocentrism

Sökord: hållbarhet, hållbar utveckling, EU, gemensamma fiskepolitiken (CFP), antropocentrism, biocentrism, ekocentrism

Titel: Hållbarhet inom fiskesektorn - En analys på utformningen av EU:s gemensamma fiskepolitik med fokus på hållbarhet och hållbar utveckling

Författare: Frida Carlsson

Handledare: Martin Sjöstedt

Termin: VT 2017

Institution: Statsvetenskapliga Institutionen

Antal ord i uppsatsen: 11204

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Problemformulering.....	1
1.2. Syfte.....	2
2. Bakgrund.....	3
2.1. EU:s gemensamma fiskepolitik, CFP	3
2.2. Fiskeindustrins miljöeffekter	4
2.3. Hållbar Utveckling.....	4
3. Teori och tidigare forskning	6
3.1. Tre dimensioner av Hållbar Utveckling	7
3.1.1. Social hållbarhet	7
3.1.2. Ekonomisk hållbarhet	8
3.1.3. Ekologisk hållbarhet	8
3.2. Antropocentrism, ekocentrism och biocentrism.....	9
3.2.1. The Ladder of Sustainable Development	10
4. Frågeställning	11
4.1. Avgränsning.....	11
5. Material och metod.....	12
5.1. Metod	12
5.2. Analysschema	13
6. Resultat	14
7. Analys	18
7.1. Dimensioner av hållbarhet och hur detta tolkas i policydokumenten	18
7.2. Förhållning till hållbarhet och hållbar utveckling samt förändring över tid	20
8. Sammanfattande diskussion	24
9. Slutsats	25
Käll- och litteraturförteckning.....	27
Bilagor	30

1. Inledning

Miljöfrågor i allmänhet har blivit allt viktigare i dagens samhälle och miljökvaliteten anses vara essentiell för vårt välmående. Fisket är en av världens viktigaste resurser och har försörjt mänskligheten i över ett millenium och förutom att spela en nödvändig roll i det globala klimatet och det marina ekosystemet så erbjuder fisket både arbetstillfällen och handelstjänster (Sumaila et.al. 2016:177 a). Fisk är också den främsta källan till animaliskt protein för mer än en miljard människor i utvecklingsländer (Sukhdev, 2017). Vogler och Stephan (2007) argumenterar för att EU ofta försökt forma internationella miljöhandlingar för att främja hållbar utveckling som en organisatorisk princip för global styrning. Sedan utgivningen av Brundtland rapporten 1987 har hållbar utveckling spelat en viktig roll inom processen för utformningen av policys och med FN:s 17 mål för hållbar utveckling har bevaring och hållbar användning av hav och marina resurser fått ett nytt fokus. Hållbarhet inom fiskerinäringen kan förklaras som en flerdimensionell mänsklig strävan vars konsekvenser är socioekonomiska, tekniska, etiska och institutionella (Prellezo & Curtin, 2015). Hållbarhet sågs under en lång tid som endast ekologisk hållbarhet vilken ansågs vara i konflikt med ekonomisk utveckling, men idag ser man istället flera dimensioner av hållbarhet där även social och ekonomisk hållbarhet räknas in. Det argumenteras för att dessa tre dimensioner av hållbar utveckling är i ett beroendeförhållande till varandra och försvagas en av dem riskeras den hela strukturen av hållbar utveckling. Genom en separation av dessa diskuteras det att detta tillför problem i att kunna uppnå hållbar utveckling. Ur en socioekonomisk aspekt poängterar Prellezo och Curtin (2015) vikten av att se människan som en integrerad del av ekosystemet och inte extern från det.

1.1. Problemformulering

EU har satsat mycket på att reglera fiskeindustrin för att skapa en hållbarhet av jordens resurser och hållbarhet har kommit att få ett allt större fokus i den politiska och samhälleliga debatten, dels av den anledningen att det är en sektor som växer i snabbare takt än vad det marina ekosystemet klarar men också på grund av fiskets betydelse för oss människor. Samtidigt har EU och CFP (Common Fisheries Policy) fått ta emot stark kritik för dess policys inom fiskesektorn och dess relation till förstörelse av det marina ekosystemet. EU har försökt reglera fiskesektorn sedan 70-talet och under denna tid har dimensionerna av hållbar utveckling haft olika roller inom sektorn. Längre såg man miljömässig hållbarhet i konflikt med en ekonomisk utveckling men idag ser man istället ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som tre dimensioner av hållbar utveckling vilka är i ett beroendeförhållande till varandra och att bara fokusera på en dimension eller försumma en annan skulle kunna medföra implikationer för att uppnå målen för hållbar utveckling inom fiskerisektorn. Hur vi ser på vårt

förhållande med naturen påverkar också hur vi utformar policys, i harmoni med miljön eller genom exploatering av naturresurser. Sedan hållbarhet fått ett större fokus i den politiska och samhällsliga debatten har hållbarhet inom fiskesektorn också blivit ett allt viktigare ämne i den akademiska debatten. Många studier har genomförts på teorin om hållbarhet och vikten av att hållbart använda våra marina biologiska resurser för att säkerställa att framtida generationer kan få sina behov tillgodosedda. Flera studier har även genomförts på CFP med fokus på subventioner och subventionerade fiskemetoder i relation till överfiske och miljöförstöring. Vad som däremot inte gjorts är en studie på hur utvecklingen fram till idag har sett ut inom fiskesektorn med fokus på de olika dimensionerna av hållbarhet och hållbar utveckling. Vikten av en effektiv och hållbar fiskesektor tillsammans med ett ökat fokus på hållbarhet och hållbar utveckling, både i den politiska och samhällsliga debatten, leder till ett akademiskt intresse av att föra dessa två samman i en analys. På grund av konflikterna som har präglat, men som också fortsätter att prägla, både fiskesektorn och hållbarhet är det av intresse att analysera hur hållbarhet har tolkats och hur EU:s förhållningssätt till naturen har sett ut och hur det har utvecklats för att få en förståelse till hur hållbarhet används idag och hur policys inom sektorn utvecklas och på så vis fylla en lucka i den akademiska debatten.

1.2. Syfte

För att säkerställa fisket för framtida generationer är det viktigt att vårda det marina ekosystemet genom att hållbart använda våra resurser. För att kunna göra detta diskuteras det att det kräver alla dimensioner av hållbar utveckling. Hur dessa tre hållbarhetsdimensioner har använts inom utvecklingen av EU:s fiskesektor samt hur EU genom CFP har sett på människans relation till naturen kommer vara centralt i min studie. Vad min studie medför till den akademiska debatten är en analys på hållbarhet inom fiskesektorn och hur begreppet har använts. Vilken typ av hållbarhet som har varit central inom CFP från dess början på 1970 talet fram till idag samt hur utvecklingen och hur vägen mot hållbar utveckling har sett ut inom policyområdet. Detta anser jag vara av intresse av den anledning att hållbarhet och hållbar utveckling har en stor plats i den samtida miljödebatten och fiskedebatten samt att sektorn på senare tid har fått ta emot mycket kritik gör att en studie på dess utveckling kan bidra med en större förståelse för varför policyområdet och sektorn ser ut som den gör idag. För att förstå varför dagens politik är utformad på det sätt som den är så är det viktigt att förstå den process som har lett dit och genom att analysera tidigare policydokument medför det en tydligare bild av sektorn och hur hållbarhet används i relation till fiske. På grund av den kritik som EU har fått de senaste åren för dess roll i försämringen av miljön och speciellt försämringen i våra hav anser jag att min studie om hållbarhet, vilken har en central roll i EU:s politik idag, bidrar med att belysa den problematik som existerar inom fiskesektorn.

2. Bakgrund

Det globala fisket har sedan andra världskriget ökat i en mycket snabb takt, speciellt i Europa, Nordamerika och Japan. Denna snabba ökning har lett till oro över miljöpåverkan. Bland annat har oron över miljöeffekterna på ekosystemet i stort och miljökonsekvenserna av att använda sig av odlad fiskproduktion ökat (Sumaila et.al. 2016:174b). Fiskets långa historia har påverkat kulturer och traditioner runt om Europa samt konsumtionsmönster som har skapat en viss livssyn, ethos, runt fiskefrågorna. Detta har varit en viktig influens när det kommer till det sociala och politiska beteendet inom verksamheten och ledningen av offentliga myndigheter (Penas 2016:17). På senare tid har det uppmärksamats mer och mer att fiskeindustrin som den ser ut inte är hållbart för miljön och EU har fått ta emot stark kritik för dess roll inom fiskesektorn. I fleras ögon har EU subventionerat, med skattebetalarnas pengar, en orimligt stor fiskeflotta vilket i sig har bidragit till bland annat överfiske. Detta ledde till att EU-kommissionen 2014 kom med ett nytt havs- och fiskeprogram med ”smart och hållbar tillväxt för alla” som övergripande mål, vilket finns med i den gemensamma strategin ”Europa 2020” (Jordbruksverket, 2017).

2.1. EU:s gemensamma fiskepolitik, CFP

EU:s gemensamma fiskepolicy (Common Fisheries Policy, CFP) med det övergripande syftet att bevara de marina biologiska resurserna antogs 1983. Innan CFP utformades var det en del inom den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP). CFP togs fram som en plan för EU att på ett bättre sätt skulle kunna kontrollera fisket och minska överfisket men hade fortfarande kvar många av samma mål som i CAP (Loizou et.al. 2013:42). CFP består av en uppsättning regler för att hantera den europeiska fiskeflottan och för att bevara fiskebeståndet. Meningen är att policyområdet skall hantera ett gemensamt område och ge lika tillgång till och rättvis konkurrens i EU vatten för alla europeiska fiskeflottor (Europeiska kommissionen, 2017). Stark kritik från många håll ledde till att EU 2013 tog beslut om att se över den gemensamma fiskepolicyen och besluta om åtgärder. I fleras ögon har EU genom CFP subventionerat en orimligt stor fiskeflotta som har resulterat i överfiske, vilket har haft en negativ påverkan på det marina ekosystemet. Raakjer (2009) påpekar att det är orimligt för EU att fortsätta subventionera en sektor som plågas av överkapacitet. Flera studier har genomförts på subventioners roll i hur fiskesektorn fungerar och hur de relaterar till miljöförsämringar. Flera av dessa studier drar samma slutsats; att subventioner har en betydande roll för hur fiskesektorn fungerar och för vilka fiskemetoder som används, samt att subventioner är en av de viktigaste orsakerna till det ökade globala fisket. Det är därför viktigt att på ett effektivt och hållbart sätt utforma fiskepolicyer för att minska fiskets negativa påverkan på miljön. Den nya planen inom CFP skall ge medlemsstaterna en större

flexibilitet i att kunna anpassa genomförandet av åtgärderna för att passa lokala förutsättningar (Self 2015:577, Jordbruksverket, 2017). Målet med CFP är att säkerställa ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske (Europeiska kommissionen, 2017). CFP är också ett av de mest integrerade policyområdena inom EU och ses ibland som ett exempel för europeisk politik (Penas 2016:16). Antonova (2016) menar på att EU har, genom CFP, under de senaste två decennierna försökt anta en normativ maktroll när det gäller strategier för ett hållbart fiske inom ramen för den globala fiskeripolitiken.

2.2. Fiskeindustrins miljöeffekter

Som jag varit inne på tidigare så har fiskeindustrin spelat en stor roll i de negativa miljöförändringarna som har uppmärksammats världen över de senaste decennierna. Den höga omfattningen och intensiteten som vi kan se av fisket drivs av en hög efterfrågan på den europeiska marknaden, och med hjälp av den tekniska utvecklingen och tillgänglig vetenskap har detta lett till allvarliga negativa konsekvenser på de marina ekosystemen (Sumaila et.al. 2016:175a). Hur fisket har en sådan påverkan på den marina miljön har mycket att göra med vilka metoder som används. Fisketekniker som bottentrålning, vilket är mycket effektivt men väldigt skadligt för miljön då den "sopar" rent havsbotten, och spökfiske vilket sker genom de nät och fällor som lämnats kvar av fiskebåtarna (Sumaila et.al. 2016:175a). När FN:s 193 medlemsländer kom överens om 17 mål för hållbar utveckling, markerade detta ett stort steg för bevarandet av den marina miljön. Detta eftersom nummer 14 (SDG14) har som mål att "Bevara och hållbart använda hav och marina resurser för en hållbar utveckling". Detta har genererat en större medvetenhet av problemen och en större förpliktelse till att implementera bevarande fiskeripolicys.

2.3. Hållbar Utveckling

Det var under 60- och 70-talet som en oro för miljön och föroreningar började växa fram, detta ledde då till diskussioner om hur man på bästa sätt skulle kunna bevara vår miljö. World Commission on Environment and Development (WCED) kom 1987 fram med en rapport, också känd som Brundtland rapporten, på detta område. I denna rapport definieras hållbar utveckling som: "hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov" (KTH, 2017). Denna definition har använts flitigt efteråt och det var i samband med denna rapport som begreppet först slog igenom. Målet med hållbar utveckling är att människans liv skall kunna genomlevas på en planet med begränsade resurser, att nå ett idealt läge där levnadsvillkor och användning av resurser möter människors behov utan att äventyra hållbarheten i ekosystemet och miljön så att även framtida generationer kan få sina behov tillgodosedda (NE, 2017). Genom Brundtland

rapporten bröts också synen och uppfattningen om att miljöskydd bara kan uppnås på bekostnad av den ekonomiska utvecklingen (Baker 1997:3). Tanken var nu istället att den ena kan hjälpa den andra. Att sätta "hållbarhet" och "utveckling" tillsammans menar man att skapa en viss samhällsförändring där man, till skillnad från de traditionella utvecklingsmålen, har som mål att genom visst tvång upprätthålla ekologisk hållbarhet (Baker 1997:6).

Sedan 1970-talet har EU och dess medlemsländer aktivt tagit steg för att minimera både produktionen och konsumtionens negativa miljöpåverkan och har integrerat en miljödimension i flera politikområden. Miljömässig hållbarhet har blivit allt viktigare och har fått central roll inom världspolitiken. Prollezo och Curtin (2015) argumenterar för att den ekologiska dimensionen ges en tydlig prioritet över de ekonomiska och sociala, då den ekologiska utgör grunden för ekonomiskt och socialt välbefinnande. Däremot diskuterar Prollezo och Curtin att ur en socioekonomisk aspekt är det viktigt att komma ihåg att människor är en integrerad del av ekosystemet och inte externt från det.

Det brukar hävdas att hållbar utveckling markerar institutionaliseringen av en oro för miljön och startskottet för hållbar utveckling som ett institutionellt begrepp för globala klimatfrågor kom i och med Earth summit i Rio 1992 (Bernstein 2002:3). Under Rio+20 konferensen 2012 trädde FN:s medlemsländer samman för att gemensamt sätta agendan för implementering av hållbar utveckling. Detta gjordes genom att sätta igång processen för att utforma Sustainable Development Goals (SDG) vilka skulle bygga på de tidigare Millennium Development Goals (MDG) och trädde i kraft 2015 efter att MDG avslutats. Under tre år pågick förhandlingar mellan FN:s 193 medlemsländer och 2015 hade de kommit överens om 17 mål för hållbar utveckling (SDGs). Ett av dessa mål, SDG 14, är att "Bevara och hållbart använda hav och marina resurser för en hållbar utveckling" (FN, Sustainable Development). Trots att det sedan 1970-talet funnits en medvetenhet om fiskeindustrins miljöeffekter och vikten av att reglera sektorn, så finns många av de samma problem kvar än idag. Som vi ser i FN:s mål för hållbar utveckling så är reglering av fiskeindustrin och införandet av hållbara bevarandeåtgärder än idag en prioritet.

3. Teori och tidigare forskning

För att genomföra analysen kommer jag använda mig av konceptet hållbarhet och begreppet hållbar utveckling som teoretisk utgångspunkt, samt ta hjälp av Bakers (1997) modell "the ladder of sustainable development" (Bilaga 2) för att analysera vilket förhållningssätt till naturen som har genomsyrat EU:s policydokument inom CFP. Mycket tidigare forskning finns när det gäller EU:s hantering och beslut om miljöfrågor. Speciellt har det forskats inom fiskeindustrin, vilken ses som en stor bidragande faktor till försämringarna i miljö och speciellt förstörelsen av de marina ekosystemen. Mycket finns också skrivet om EU:s gemensamma fiskeripolitik, CFP, främst med en kritisk framtoning. Ørebech (2015) diskuterar kring det faktum att EU inte har levererat på detta område och kommenterar att EU efter 30 år av försök fortfarande inte har en effektiv hantering av en så pass stor sektor.

Begränsningar för att säkerställa hållbarheten inom fiskesektorn ses ofta av fiskeindustrin som dåliga nyheter medan naturvårdare anser att de inte går tillräckligt långt. Penas (2016) menar att denna debatt resulterar i att EU:s politik ofta blir syndabocken och CFP sätts i centrum för den politiska debatten om den europeiska integrationen. Sedan fiskeindustrin och politiken kring har en mycket lång historia och där vikten av tradition är hög tenderar det att vara svårt och ibland trögt att öppna upp förhandlingar om förändring i sektorn efter att en överenskommelse har nåtts. Penas (2016) poängterar att för att förstå fiskesektorn i EU idag och förstå varför förändring stöter på sådant motstånd måste man förstå dess historia, dess framgångar och dess misslyckanden.

Som jag i tidigare avsnitt förklarat så fick begreppet hållbar utveckling sin start i och med Brundtland rapporten från 1987 där hållbar utveckling definieras "hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov" (KTH, 2017). Jag kommer i min analys använda mig av detta och teorin att man genom hållbar utveckling kan nå ett idealt läge där levnadsvillkor och användning av resurser möter människors behov utan att äventyra hållbarheten i ekosystemet och miljön så att även framtida generationer kan få sina behov tillgodosedda.

Konceptet hållbarhet har enligt Baker (1997) sin grund i hanteringen av förnyelsebara resurser, såsom skog och fiske, och hur det skall skördas och hanteras på ett sätt så att det inte skadar framtida bestånd. Begreppet har sitt ursprung i ekologisk hållbarhet. Men idag pratas det om flera dimensioner av hållbarhet, där även social och ekonomisk hållbarhet räknas in, vilka fungerar i beroendeförhållanden till varandra. Relationen mellan de tre dimensionerna brukar beskrivas genom, antingen ett Venndiagram där de alla hänger ihop, eller så kan man beskriva det som en hierarki där ekologisk hållbarhet utgör den fundamentala grunden och ses som en förutsättning för både social och ekonomisk hållbarhet och där social hållbarhet ligger som grund för den ekonomiska (KTH, 2017).

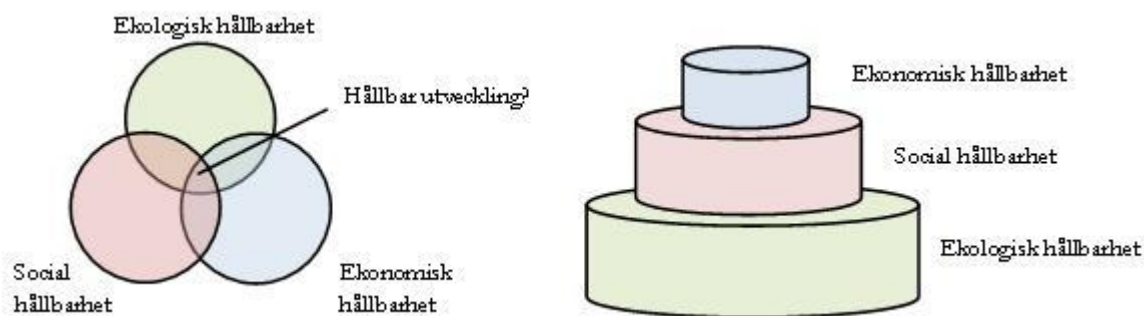

Bild 1: KTH (2017), Hållbar Utveckling

3.1. Tre dimensioner av Hållbar Utveckling

Begreppet Hållbar Utveckling är ett mångtydigt begrepp och breddningen av begreppet sedan första startskottet samt dess popularitet har lett till att det nu råder vissa tvetydigheter om vad begreppet faktiskt innebär och öppnar upp för tolkning. Men som grund har begreppet att det ger en benämning på en utveckling där människa och samhälle skall komma i harmoni med naturen. Enligt Chang et.al. (2017) finns det ungefär 300 olika definitioner av 'hållbarhet' och 'hållbar utveckling'. Baker (1997) menar på att det finns både för- och nackdelar med denna tvetydighet. Bland annat så medför den att grupper med annars motstridiga intressen kan nå en gemensam grund medan man också kan argumentera att tvetydigheten förminskar användbarheten.

Ørebech (2015) diskuterar de långsiktiga målen med hållbarhet och menar på att länge sågs det inte finnas någon konflikt mellan de ekologiska, sociala och ekonomiska målen på lång sikt, men ekologisk hållbarhet ses nu som en grundläggande förutsättning för den ekonomiska och sociala framtiden för det europeiska fisket. Prellezo och Curtin (2015) däremot, argumenterar för att det är viktigt att komma ihåg att hållbar utveckling är som en pall med tre ben, bestående av miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet och om ett ben skulle försvagas riskeras stabiliteten av hela pallen. Rabie (2016) refererar till FN:s beskrivning av hållbar utveckling från 2005 där de hänvisar till hållbar utvecklings ömsesidigt förstärkande pelare vilka består av ekonomisk utveckling, social utveckling och miljöskydd. Rabie diskuterar att dessa pelare ofta behandlats som separata sfärer, men att detta tillför problem vilka måste åtgärdas för att kunna uppnå en hållbar utveckling.

3.1.1. Social hållbarhet

I Brundtland rapporten från 1987, där begreppet 'hållbar utveckling' fick sin start, förklaras att dagens teknologi och samhälle sätter gränser för den hållbara utvecklingen, gränser av jordens naturresurser och dess förmåga att tåla effekterna av människans olika verksamheter. Hållbar utveckling innehåller en social dimension vilken beskrivs i rapporten som att alla människors grundläggande behov skall tillgodoses och alla människor skall ges möjligheten till att lyckas i sina strävanden mot ett bättre liv.

Denna sociala hållbarhet bygger på att det också finns en ekologisk hållbarhet, jordens förmåga att klara av att tillgodose människors grundläggande behov. Betoning läggs också på att man måste minska ojämlikheten i tillgång till resurser "En värld i vilken fattigdom finns kvar kommer alltid att vara utsatt för ekologiska och andra katastrofer" (Nilsson 2001:62f). Eizenberg och Jabareen (2017) argumenterar för vikten av att ta hänsyn till den sociala hållbarheten. Enligt Eizenberg och Jabareen är det viktigt att förstå att det mesta av mänskligheten är sårbart då man står inför naturkatastrofer och klimatförändringar. Eizenberg och Jabareen argumenterar också för att koppla hållbarhetsdiskussionen till ojämlikhetsdiskursen, det vill säga, när miljömässiga externa effekter är oproportionerligt fördelade, både geografiskt och bland sociala grupper och enligt dem så är de stora utmaningarna inramade i ett socialt sammanhang bland annat social polarisering, stigande fattigdomsnivåer i städer, konflikt och våld i städer, terrorism, naturkatastrofer och klimatförändringar (Eizenberg & Jabareen, 2017:2).

3.1.2. Ekonomisk hållbarhet

Den ekonomiska hållbarheten beskrivs enligt Ananad & Sen (2000) som att kunna bevara rådande ekonomiska förhållanden, möjligheter och välfärd till framtida generationer. Ax et.al. (2015) beskriver ekonomisk hållbarhet som en ekonomisk utveckling vilken inte leder till ett segregerat och ojämlikt samhälle och en förstörd miljö och kan innebära att krav ställs så att den ekonomiska utvecklingen inte medför negativa konsekvenser för de andra två dimensionerna. Krozer (2016) förklarar att den ekonomiska utveckling som vi sett under det senaste århundradet till stor del har skett på grund av den tekniska utvecklingen men tillväxten av kapital har också haft en hög social kostnad. Den ekonomiska utvecklingen har också enligt Krozer (2016) skett på bekostnad av naturen, utvinning och användning av mineraler, mark och andra naturresurser, vilka Krozer också diskuterar har orsakat hot mot god hälsa både på en lokal och global nivå. Detta visar att tre dimensionerna av hållbarhet hänger ihop och är beroende av varandra, däremot krävs en annan analys för att avgöra på vilket sätt de är beroende av varandra och hur detta beroendeförhållandet ser ut.

3.1.3. Ekologisk hållbarhet

Sedan medvetenheten om att vi idag står inför allvarliga miljöproblem och insikten om de existerande ekologiska beroendeförhållanden blivit allt större har detta också lett till att många, bland annat Bernstein (2002), har ifrågasatt om det fortfarande är klokt att se ekonomiska förbindelser som oberoende av de ekologiska system som upprätthåller liv på jorden, utan man måste istället se dessa som sammanhängande. På senare tid har intresset för bevarandet av våra hav och ekologi, samt vilken roll fisket spelar i detta sammanhang, ökat bland befolkningen. Detta ökade intresse har lett till att många människor, utan direkt inblandning i fiskesektorn, har bestämda åsikter om dess framtid, och framtida utveckling. Åsikter som främst rör skyddandet och bevarandet av resurser snarare än den ekonomiska hållbarheten i industrin (Penas 2016:23).

Om det fiskas inom ekologiskt hållbara ramar, vilket betyder att fångsten är mindre än tillväxten i beståndet så kan fisket fortgå en lång tid. Däremot, vilket vi har sett på senare år i och med den tekniska utvecklingen, ökar fångsten så kommer beståndet också att minska. Detta leder på lång sikt till att lönsamheten i fisket sjunker, men däremot avnjuter fiskaren kortsiktigt ökade ekonomiska vinster. Blomquist et. al. (2016) anser att genom en begränsning av uttaget av fisk finns möjligheten att uppnå ett ekologiskt hållbart fiske, däremot behöver ett fiske med dessa begränsningar inte vara lika med ekonomiskt hållbart utan ger exemplet "race-to-the-fish" vilket innebär att fartyg tävlar om att fiska upp den gemensamma kvot som satts upp men att det då är flottans överkapacitet som är det egentliga problemet, inte den ekologiska hållbarheten.

3.2. Antropocentrism, ekocentrism och biocentrism

Som diskuterat innan är begreppet hållbar utveckling mångtydigt men enligt Richardsson (Baker, 1997:41) är begreppet tillräckligt vagt för att tillåta motstridiga parter och intressen att förena sig till begreppet utan förlora trovärdighet och kan då överbygga klyftan mellan de antropocentriska, ekocentriska och biocentriska förhållningssätten till politiken. Dessa förhållningssätt används för att förstå utvidgningen av moral och etik till att inkludera naturen dvs. relationen mellan människa och natur. I dagens samhälle står vi inför flera miljökriser och hur vi hanterar dessa problem består till stor del på hur vi uppfattar vårt förhållande till naturen (Kortenkamp & Moore, 2001:261f). Det antropocentriska tillvägagångssättet, antaget av de traditionella politiska partierna, regeringar och byråkratier i allmänhet, förutsätter inga stora förändringar i den politiska och ekonomiska processen, eller i förhållandet mellan människan och naturen. Däremot förutsätter det biocentriska förhållningssättet, antaget av bland annat gröna partier och ekologiska intressegrupper, en fundamental förändring mellan människan och naturen där sociala, politiska och ekonomiska konsekvenser följer (Baker, 1997:41).

Richardson (Baker, 1997) argumenterar att den centrala synen inom den antropocentriska teorin är att människan står ovanför naturen och har rätten att underkua den. Denna tradition har genom industrialismen format tanken att Jorden existerar för människan och det är dess rätt att nyttja och exploatera den, även kallad dominerings teori, och mänskligheten ses som något separat från resten av allt liv på jorden. Det antropocentriska tillvägagångssättet fick genomslag under det sena 1700-talet i och med industrialiseringen och hade under mitten av 1900-talet genom den industriella världssynen, vilken grundas på erövring av natur, materialism och konsumtion, fått i princip universell acceptans (Baker, 1997:42). I en antropocentrisk etik har naturen moraliska överväganden, eftersom förstörelse eller bevarande av naturen i sin tur kan skada eller gynna människor (Kortenkamp & Moore, 2001:262).

Det ekocentriska förhållningssättet har sin grund i det biocentriska förhållningssättet vilket först myntades 1913. Biocentrism skulle representera tanken att universum är 'livets upphovsman' och detta togs sedan upp av ekologer på 1970-talet och utformade teorin om ekocentrism. Inom ekocentrism har naturen en moralisk övervägning då den har inneboende värde, bortsett från dess användbarhet för människor. Det vill säga, genom en ekocentrisk teori kan man hävda att det är fel att skära ner regnskogen eftersom det skulle orsaka utrotning av många växt- och djurarter (Kortenkamp & Moore, 2001:262). Inom den antropocentriska teorin är strävan efter rikedom och materiell expansion beroende av utnyttjande av jordens resurser (Baker, 1997:43). Centralt inom den biocentriska teorin är uppfattningen att jordens resurser borde användas som kapital istället för inkomst. Viktigt inom den biocentriska och ekocentriska teorin är också att erkänna att strävandet efter rikedom genom industriell expansion och ekonomisk tillväxt i slutändan är oförenlig med jordens ändliga resurser (Baker, 1997:43).

3.2.1. The Ladder of Sustainable Development

Enligt Baker (1997) så är det bästa alternativet för att på bäst sätt kunna tydliggöra mångfalden av de politiska alternativen som finns inom begreppet hållbar utveckling att ställa upp dem enligt en stega. I Bakers (1997) version av denna stega (Bilaga 2) så representerar varje kolumn en aspekt av hållbar utveckling. Varje rad representerar sedan i sig de politiska scenarierna och de politiska konsekvenser som hör ihop med varje steg i stegen. Här identifieras också alternativa ramar för att kunna genomföra en hållbar utveckling; löpbandsmetoden (treadmill), svag hållbar utveckling (weak sustainable development), stark hållbar utveckling (strong sustainable development) och den ideala modellen (ideal model of sustainable development), där löpbandsmetoden representerar ett antropologiskt tillvägagångssätt för att nå hållbar utveckling och den ideala modellen representerar ett ekocentriskt/biocentriskt tillvägagångssätt (Baker, 1997:8). Variationen av tillvägagångssätt för att nå hållbar utveckling förklarar Baker (1997) vara en indikation på att vi har olika ideologiska övertygelser om naturen och människans förhållande med naturen.

4. Frågeställning

Syftet med min studie är att analysera EU:s policydokument inom CFP från dess början på 1970-talet fram till idag och tydliggöra hur begreppet hållbarhet har använts inom utvecklingen av policyområdet samt analysera hur CFP har tolkat människans relation till naturen i relation till hållbar utveckling. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har alla spelat en roll inom EU:s fiskesektor och jag avser analysera vilken typ av hållbarhet som har fokuserats på i policydokumenten. För att ge en djupare förståelse för hur policys utvecklas idag ämnar jag genomföra en analys på processen som lett dit och förstå hur hållbarhetsbegreppet i relation till fiskesektorn har utvecklats fram till idag då hållbarhet och hållbar utveckling har fått stort fokus både inom politiken men också i samhället. Jag ämnar analysera EU:s policydokument inom CFP i relation till hållbarhet för att avgöra vilken tolkning som har genomsyrat policydokumenten. För att kunna genomföra min studie kommer jag utgå från de tre dimensionerna av hållbarhet. De tre dimensionerna kommer användas för att urskilja vilken typ av hållbarhet som används och för att analysera hur EU inom fiskesektorn har sett på människans relation till naturen. För att analysera förhållningssättet till hållbar utveckling i utvecklingen av fiskepolicys kommer jag använda mig av Bakers (1997) ”the ladder of sustainable development” (Bilaga 2).

Mina övergripande frågeställningar blir således:

- Vilken typ av hållbarhet har det fokuserats på och hur har detta tolkats i policydokumenten?
- På vilket sätt EU förhållit sig till människans relation med naturen samt hållbarhet och hållbar utveckling inom CFP från dess början på 1970-talet fram till idag?

4.1. Avgränsning

För min studie om hållbarhet inom fiskesektorn har jag valt att avgränsa mig till Europa och EU av den anledning att Europa och EU står för en stor del av världsfisket och har en av världens största fiskeflottor och världens största handelsflotta (EUR-Lex, 2017). Detta betyder att EU lämnar stora avtryck på miljön och det marina ekosystemet och visar varför det är viktigt för EU att ha en effektiv fiskepolitik som är reglerad på ett sådant sätt att det inte är lönsamt att använda skadliga redskap och metoder för fisket. EU har på senare år fått ta emot stark kritik för dess roll i miljöförsämringarna vilka har orsakats av fiskeindustrin. EU är dock inte ensam om att fått ta emot stark kritik och att ha problem i organiseringen av fiskesektorn, utan problemen är i många delar av världen allvarliga. Däremot står EU ut genom att problemen inom fiskesektorn kvarstår trots systematiska och långsiktiga försök i att hantera dem (Ørebech 2015:120).

5. Material och metod

För att kunna ta reda på hur hållbarhet har tolkats och vilken typ av hållbarhet som har varit central i utvecklingen av CFP kommer jag att använda mig av policydokument inom EU:s gemensamma fiskepolitik, CFP, som material och bygga analysen på. Jag har valt ut åtta policydokument vilka är förordningar för hur fiskesektorn skall regleras och struktureras. Policydokumenten från 1976 och 1983 är på engelska då Sverige ännu inte var ansluten till EU, policydokumentet från 1992 finns på svenska samt de från 2002 och 2013.

De första policydokumenten jag har valt att ta med i analysen är från 1976 och består av två förordningar från CFP (100/76, 101/76), i vilka det betonas att en kommitté skall skapas och ett behov av att reglera fiskmarknaden. Men generellt anses det att CFP grundades och fick sin start vid antagandet av två reformer 1983 (170/83, 171/83), en om upprättandet av allmän ordning för bevarande och förvaltning av fiskeresurserna och en annan på tekniska bevarandeåtgärder vilka kan sammanfattas som följande; fånga inte för mycket fisk och fånga inte småfisk. Jag valde att ta med förordningarna från 1976 för att få en bredare bild av hur förordningarna från 1983 och dess utformade samt ge en bakgrund till hur de ekologiska bevarandeåtgärderna utvecklades. Efter 1983 har det skett 3 reformer av CFP, 1992 (3760/92), 2002 (2371/2002) och 2013 genom två förordningar (1379/2013, 1380/2013). Av den anledning att det finns en stor mängd policydokument inom CFP har jag valt att fokusera på dessa åtta förordningar, vilka har haft störst roll inom utvecklingen av CFP.

5.1. Metod

För min analys kommer jag genomföra en noggrann läsning och granskning av de åtta policydokumenten beskrivna ovan, både dess delar och helhet men även den kontext i vilken texterna ingår. Jag kommer genomföra en kvalitativ innehållsanalys på policydokumenten vilket är en form av en kvalitativ textanalys (Bergström & Boréus, 2012). Då jag ämnar analysera vilken typ av hållbarhet som det fokuserats på i texterna samt hållbar utveckling som begrepp i relation till fiskesektorn, anser jag att en kvalitativ textanalys lämpar sig bäst då det är mer intressant för analysen att intensivt läsa och studera delarna för att plocka fram vissa passager i texterna vilka är intressant för min studie än att studera summan av delarna (Esaïasson et.al., 2017). En innehållsanalys kan vara speciellt intressant att använda då jag ämnar analysera begreppet 'hållbarhet' och 'hållbar utveckling' över tid, då ingenting räknas eller mäts i min analys är det en 'kvalitativ' innehållsanalys istället för den mer vanliga 'kvantitativa' innehållsanalysen (Bergström & Boréus, 2012).

För att på bästa sätt få en förståelse för analysen, då begreppen 'hållbarhet' och 'hållbar utveckling' i

sig inte säger mycket, hjälper en kvalitativ innehållsanalys att sätta det i en social kontext samtidigt som den ger en bättre möjlighet att utmärka vilka sorts idéer som är rådande i en viss kontext och följa hur dessa kan ha förändrats över tid. Speciellt är en kvalitativ textanalys fruktbar vid jämförelser av likheter skillnader och förändringar i representationer över tid eller mellan kontexter och aktörer (Esaiasson et.al., 2017). I mitt fall vilken typ av hållbarhet som har varit central inom CFP och hur detta ser ut samt representeras i de olika policydokumenten från dess start på 1970-talet fram till idag. Genom fokus på hur hållbarhet har använts och tolkats inom CFP kommer jag hålla mig till en idécentral studie då fokus i analysen ligger i hur begreppen har tolkats och använts i policydokumenten av EU i specifika kontexter (Esaiasson et.al., 2017).

Mitt analyschema (Bilaga 1) kommer hjälpa mig att utläsa det som återfinns under ytan när det kommer till det latent budskapet i texterna, det vill säga vilken typ av hållbarhet och hållbar utveckling för att analysera om CFP har varit mer antropocentrisk eller ekocentrisk/biocentrisk inriktad över tid men också det manifesta budskapet i fråga om vilken typ av hållbarhet som det har skrivits om. Tolkningsarbetet i analysen kommer vara beroende av åtminstone tre faktorer, vilka Esaiasson et.al. (2017) identifierar som dels frågans karaktär men också valet av tolkningsperspektiv, vilket i mitt fall handlar om min tolkning av policydokumenten som leder till ett specificerat perspektiv där analysverktyget blir allt viktigare för tolkningen, och slutligen vilket avstånd som finns mellan uttolkandet och texten. Då materialet och analysen är tidsmässigt, socialt och kulturellt nära är detta avstånd litet i min analys.

5.2. Analyschema

Då jag tillämpat en kvalitativ textanalys för att genomföra min studie kommer jag också använda ett analyschema för att bättre strukturera och tydliggöra min analys. Grunden för analyschemat kommer ligga i Bakers (1997) ladder of sustainable development (Bilaga 2) och utifrån denna har jag sammanställt ett analyschema relevant för min analys (Bilaga 1). Mångfalden i val av policy tillsammans med de olika betydelserna som tillskrivs hållbar utveckling kan enligt Baker (1997) på bästa sätt ses i form av en stegen. Varje kolumn fokuserar på olika aspekter av hållbar utveckling. Stegen identifierar de politiska scenarier och policyimplikationer associerat med varje "trappsteg". Detta fastslår ett antal alternativa strukturer (ramar) för att sätta hållbar utveckling i praktiken: "löpbands modellen", "svag hållbar utveckling", "stark hållbar utveckling" och "ideala modellen". Löpbands modellen representerar ett antropocentriskt förhållningssätt medan ideala modellen representerar ett ekocentrisk/biocentrisk förhållningssätt.

6. Resultat

100/76:

Denna förordning tillsammans med 101/76 representerar starten på policyområdet och upprättandet av en kommitté för att reglera fiskmarknaden. Läger grunden för kommande policys inom området. Tydligt fokus i förordningen ligger på att skapa en gemensam organisation för marknaden av fiskeriprodukter och de ekonomiska konsekvenserna och möjligheterna är centrala. Hållbarhet som begrepp adresseras inte, däremot uttrycks vikten av att stabilisera priser på marknaden genom producenters möjlighet att ingripa på marknaden samt vikten av att förhindra störningar på den gemensamma marknaden. Viktigt att marknaden fungerar och är reglerad och strukturerad på ett sådant sätt att den främjas av de beslut som tas inom området för fiskeindustrin. Däremot nämns att vid implementeringen av en gemensam organisering av marknaden det är viktigt att ta hänsyn till att det är i Gemenskapens intresse att så lång som möjligt bevara fiskebestånden. Dock sätts detta i ett ekonomiskt perspektiv och inte i relation till negativa miljöeffekter. Mycket lite fokus på miljö fiskeindustrins eventuella miljöeffekter.

101/76:

I och med denna förordning fastställs grunden för en gemensam strukturpolitik, anses att den gemensamma organisation för marknaden för fiskeriprodukter (vilken utvecklats i 100/76) behöver kompletteras med etableringen av en strukturpolitik för fiskeindustrin. En social dimension av hållbarhet etableras inom fiskesektorn då vikten i att främja en rationell utveckling av fiskeindustrin inom ramen för ekonomisk tillväxt och social framväxt och att försäkra en rättvis levnadsstandard för den befolkningen som är beroende av fisket för dess levebröd uttrycks. Fokus på ekologisk hållbarhet då förordningen uttrycker att det bör införas specifika åtgärder och en koordinering av strukturpolitiken bland medlemsstaterna för fiskeindustrin för att främja en harmonisk och balanserad utveckling inom den allmänna ekonomin och uppmuntra ett rationellt användande av de biologiska havs- och inlandsvatten resurserna. Där det finns en risk för överfiske av vissa fiskebestånd kan det antas nödvändiga bevarandeåtgärder, till exempel restriktioner på vilka fiskemetoder och utrustning som får användas samt restriktioner på vilka arter som får fiskas, i vilka områden och under vilka säsonger. Hållbarhet som begrepp har ännu inte införts, däremot inför det flera bevarandeåtgärder så som restriktioner för att bevara den biologiska mångfalden

170/83:

Etablerandet av ett gemensamt system för bevarandet och hanteringen av fiskeresurser, förordningen uttrycker vikten av att inte fiska för mycket och minska riskerna för överfiske. Etableringen av förordningen skall leda till skydd av fiskebestånden, bevaring av de biologiska marina resurserna och ett långsiktigt balanserat nyttjande av dem på inom lämpliga ekonomiska och sociala förhållanden.

Fokus på miljö och bevarandeåtgärder däremot används inte hållbarhet som begrepp. Förordningen uttrycker vikten av att utforma en lämplig politik i relation till överfiske och att det är i både konsumenters och fiskares intressen att bevara fiskebestånd och skydda fiskevattnen. Förordningen kompletterar policydokumenten från 1976 med etableringen av ett gemensamt system för bevarande och hantering av fiskeresurserna för att försäkra ett balanserat nyttjande. Det anses att det måste genom bevarande och hanterings åtgärder skapas en stabilitet inom fisket. En social dimension i förordningen tillkommer då vikten av att införa en stabilitet i fiskeresurserna och vikten i att skydda de särskilda behoven hos regioner där lokala befolkningar är särskilt beroende av fiske och närliggande industrier uttrycks.

171/83:

Fastställandet av vissa tekniska åtgärder för bevarandet av fiskeresurserna. Vilka redskap som ska användas och hur man ska använda dem (fiska inte för små fisk). Fokus på bevarande av det biologiska fiskbeståndet, men än så länge har "hållbarhet" som begrepp inte introducerats i policyn. Däremot kan man jämföra det som framställs i detta dokument med vad som senare kom att innefattas i begreppet "hållbar utveckling". Ur ett biologiskt perspektiv inför restriktioner på när, hur och vart det får fiskas. Undermålig fisk (för små fiskar) får inte behållas ombord, tas i land, säljas eller utbjudas till försäljning utan skall omedelbart kastas tillbaka i havet. Förbud mot att fiska särskilda arter inom särskilda områden och tider. Begränsningar i användning av särskild utrustning och fartyg.

3760/92:

Förbättringar av förordningarna från 1983 av den anledning att problemen kvarstår. Syftet med fisket specificeras i förordningen vara att på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt utnyttja de levande resurserna i vattnen och inom vattenbruket samtidigt som hänsyn tas till fiskerisektorns intresse av en långsiktig utveckling och de ekonomiska och sociala förhållandena inom sektorn. Klargörs att bevaring och bestämmelser inom fiskesektorn har en betydande inverkan på den sociala och ekonomiska utvecklingen inom de områden av medlemsstaterna där fiske utgör en viktig näring, däremot inte speciellt ekonomisk eller social 'hållbarhet'. Utöver vikten av en biologisk stabilitet nämns att det är viktigt att säkerställa de särskilda behov som finns i de områden där lokalbefolkningen i särskilt hög grad är beroende av fisket, vilket visar på en medvetenhet om vikten av en social hållbarhet i anknytning till fisket. Det påpekas att vid en omstrukturering av sektorn bör den anpassas till de tillgängliga resurserna och bör ta hänsyn till vilka sociala och ekonomiska konsekvenser som fisket kan medföra. Se till att fiskeresurserna långsiktigt utnyttjas på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt under de sociala och ekonomiska förhållanden som passar sektorn, varvid hänsyn skall tas till följderna för det marina ekosystemet och till producenternas och konsumenternas behov. Störst fokus på en ekologisk hållbarhet men under ekonomiska och sociala förhållanden. Större fokus på bevarande istället för hållbarhet. Men

nämns att utnyttjandet måste ske på ett hållbart sätt för att säkerställa att målen kan uppnås.

2371/2002:

Anpassningar till den föregående förordningen, 3760/92. Av den anledning att många fiskebestånd fortsätter att minska och denna förordning skall därför förstärka den tidigare och på lång sikt säkerställa fiskenäringens livskraft genom hållbar utveckling. Första gången hållbarhet och hållbart utnyttjande har centrum i policydokumenten. Ett skifte av syfte gentemot tidigare dokument. Nu är istället CFP:s fokus på att ge förutsättningar för ett hållbart utnyttjande av levande akvatiska resurser och vattenbruk i samband med en hållbar utveckling, med beaktande av miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter på ett väl avvägt sätt. Första gången alla aspekter av hållbar utveckling, och ett igenkännande att det finns flera dimensioner av hållbar utveckling. Stor skillnad i användningen av hållbarhets begreppet gentemot tidigare. Ett påpekande av att fiskenäringen befinner sig i ett svårt ekonomiskt läge samt att vissa kustområden är beroende av fisket har lett till införandet av en social och ekonomisk dimension i policydokumenten, genom att se till att fiskeverksamheten förblir relativt stabil. Det övergripande målet med CFP är att säkerställa att levande akvatiska resurser utnyttjas på ett hållbart sätt i ekonomisk, miljömässigt och socialt hänseende. Förutom att genomföra fiskeförvaltningen på ett sådant sätt att den grundar sig på ekosystemen fokuseras det nu på att fiskenäringen även skall bidra till en effektiv fiskeverksamhet inom ramen för en ekonomiskt lönsam och konkurrenskraftig fiske- och vattenbruksnäring. Vilken också ska ge en rimlig levnadsstandard till dem som är beroende av fisket samt ta hänsyn till konsumenternas intressen. De nya återhämtnings och förvaltningsplanerna skall trygga ett hållbart utnyttjande av bestånden och att fiskeverksamhetens påverkan på de marina ekosystemen hålls på hållbara nivåer.

1379/2013:

Fokus på den gemensamma marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter samt konsumenter och fiskenäringen för kustsamhällen. Mindre fokus på miljön men däremot fastställs att hållbarhet är nödvändigt för sektorn. Respekt för hållbarhet och rättvis konkurrens vid handel med fiskeri- och vattenbruksprodukter med tredjeländer. Att bedriva fiskeri- och vattenbruksverksamhet på ett hållbart sätt förbättrar utsläppandet av produkter på marknaden, detta visar på en förståelse att ekonomi och hållbarhet arbetar tillsammans och inte som motståndare. Det anses också viktigt att marknaden förses med hållbara produkter för att den inre marknaden skall uppnå sin fulla potential. Några av målen inom förordningen är att främja livskraftig och hållbar fiskeverksamhet för medlemmarna, främja en hållbar vattenbruksverksamhet samt att främja ett hållbart vattenbruk med särskilt avseende på miljöskydd, djurhälsa och djurskydd. Då förordningen adresserar ändringar inom den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter är det störst fokus på ekonomisk hållbarhet och vikten av hållbara produkter på marknaden. Däremot poängteras även vikten av en miljömässig och

ekologisk hållbarhet i relation till den ekonomiska hållbarheten.

1380/2013:

Mer generellt fokus på politiken inom CFP och konstaterar att den gemensamma fiskeripolitiken bör säkerställa att fisket och vattenbruket bidrar till långsiktig miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Första gången de tre dimensionerna av hållbarhet skrivs ut. Syfte att bevara och återställa fiskeresurserna på sådana nivåer att man kan uppnå maximal hållbar avkastning. CFP ska säkerställa att nyttjandet sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning. Den gemensamma fiskeripolitiken bör bidra till skydd av marina arter och till en hållbar förvaltning av marina resurser. De bör även samtidigt skapa direkta och indirekta arbetstillfällen, främja ekonomisk utveckling i kustområden samt bidra till förbättring av arbetsförhållandena och säkerhet för aktörer inom fisket. Det föreställs att målet för ett hållbart nyttjande av de marina biologiska resurserna uppnås mest effektivt genom fleråriga strategier och prioritera fleråriga planer. Hållbarhet inom fiskerisektorn anses även viktigt för att skapa en relativ stabilitet för fiskeverksamheten då fiskenäringen för tillfället befinner sig i ett svårt ekonomiskt läge och då vissa kustsamhällen är beroende av fiskenäringen. Viktigt är även att säkerställa hållbart nyttjande av de marina biologiska resurserna vid fiksepartnerskapsavtal med tredjeländer samt anpassa flottornas fiskekapacitet så att de är förenliga med målet att nå maximal hållbar avkastning.

7. Analys

För att besvara frågeställningarna kommer jag använda mig av teorin om de olika dimensionerna av hållbarhet samt ett analyschema. Analyschemat kommer appliceras vid besvarandet av min andra specificerade frågeställning och de olika dimensionerna av hållbarhet kommer användas vid besvarandet av vilken typ av hållbarhet som har varit central i utvecklandet av CFP. Analyschemat bygger på Bakers (1997) 'ladder of sustainable development'. Presentationen av analysen kommer bestå av referat, vilka utgörs av mina sammanfattningar av policydokumenten, samt citat och argumenterande slutsatser vilkas struktur följer mitt analyschema och frågeställningar.

Då Bakers (1997) 'ladder of sustainable development' (Bilaga 2) används för att visa och mäta hållbar utveckling i avancerade industriella samhällen går inte alla delar att applicera på min analys då jag ämnar analysera ett policyområde. Till exempel kan jag inte avgöra integration av policys och sektorer då min studie fokuserar på ett policyområde och en sektor samt går det inte med mitt material, och är inte relevant för min studie, att analysera det civila samhället, det vill säga, dialogen och strukturen mellan miljöorganisationer och regeringar. Jag kommer i analysen på EU:s förhållningssätt till hållbar utveckling främst fokusera på rollen av ekonomisk tillväxt, geografiskt fokus, naturen, institutioner samt policyinstrument och verktyg (se Bilaga 1).

7.1. Dimensioner av hållbarhet och hur detta tolkas i policydokumenten

I de första förordningarna från 1976 är det ett tydligt ekonomiskt fokus då syftet är att skapa en gemensam organisation för marknaden för fiskeriprodukter. Ekonomiska möjligheter och konsekvenser är centrala. Hållbarhet som begrepp adresseras inte men däremot uttrycks vikten av att stabilisera marknaden genom att förhindra störningar på den gemensamma inre marknaden. Det påpekas också att det är viktigt att marknaden är reglerad på ett sådant sätt att den främjas av de beslut som tas inom CFP, vilket tillsammans med stabilisering av marknaden indikerar att det fokuseras på en ekonomisk hållbarhet framför en ekologisk eller social. Det nämns att det är i Gemenskapens intresse att bevara fiskebestånden vilket tyder på en miljötanke och ett fokus på ekologisk hållbarhet introduceras, grundad i en ekonomisk kontext, då förordningen uttrycker ett främjande av en harmonisk och balanserad utveckling inom den allmänna ekonomin. En social dimension introduceras då det uttrycks att politiken bör främja en rationell utveckling inom ramen för ekonomisk och social tillväxt samt att försäkra en rättvis levnadsstandard för kustområdena.

Större ekologiskt fokus i förordningarna från 1983 genom en etablering av ett gemensamt system för bevarande och hantering av fiskeresurser. Fokus på bevarande och skydd av de biologiska marina

resurserna samt ett långsiktigt balanserat nyttjande, trots ett ökat ekologiskt fokus skall dessa ske inom lämpliga ekonomiska och sociala förhållanden. Alla tre dimensioner av hållbarhet går att utmärka i förordningen, dock har inte hållbarhet som begrepp introducerats i policydokumenten. Stor skillnad från 1976 i hur miljö och bevarandeåtgärder adresseras.

Centralt i förordningen från 1992 är ett ändamålsenligt och ansvarsfullt utnyttjande av de biologiska marina resurserna och det uttrycks att det bör tas hänsyn till sektorns intresse av en långsiktig utveckling och ekonomiska och sociala förhållanden vilket kan ha koppling till att Brundtland rapporten gavs ut 1987. De tre dimensionerna uttrycks tydligt och ges alla en vikt i att utveckla fiskesektorn. Det betonas att vid en omstrukturering av fiskesektorn bör den anpassas till resurserna vilket tyder på ett ekologiskt fokus samt bör den även ta hänsyn till vilka sociala och ekonomiska konsekvenser som fisket kan medföra. Detta visar på en betydelse i att bevara den biologiska mångfalden och störst fokus ligger i bevarandeåtgärder till skillnad från tidigare, men de är inte separata från utan de sker tillsammans med en social och ekonomisk hållbarhet.

Första gången hållbarhet och hållbart nyttjande har fokus är i och med förordningen från 2002. Fokus ligger på att ge förutsättningar för ett hållbart utnyttjande av levande akvatiska resurser och vattenbruk i samband med en hållbar utveckling, med beaktande av sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter. Även första gången de tre dimensionerna skrivs ut som en tydlig del av fiskesektorn. Stor skillnad i användningen av hållbarhetsbegreppet gentemot tidigare policydokument där istället bevaring var i fokus. Förordningen uttrycker att en social och ekonomisk dimension fördes in i policyn av den anledning att sektorn vid tillfället befann sig i ett svårt ekonomiskt läge och att många kustsamhällen var beroende av fiskenäringen och att det var av vikt att ge en dem en rimlig levnadsstandard.

Hållbarhetsbegreppet har fått en fast punkt i förordningarna från 2013 och en miljömässig och ekologisk hållbarhet poängteras i relation till en ekonomisk hållbarhet. En tydlig tråd genom dessa två policydokument är att de tre dimensionerna arbetar tillsammans och att de inte är motståndare. Förordningen uttrycker tydligt att CFP bör säkerställa att fisket och vattenbruket bidrar till långsiktig miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Centralt i policydokumenten från 2013 är även att nå en maximal hållbar avkastning vilket igen visar vikten av en ekonomisk hållbarhet finns inom CFP för att fiskesektorn och de samhällen som är beroende av fiskenäringen skall få en rimlig levnadsstandard, men det uttrycks även att det behövs en ekologisk grund för att nå maximal hållbar avkastning.

7.2. Förhållning till hållbarhet och hållbar utveckling samt förändring över tid

I policydokumenten från 1976 är det mer fokus på att stabilisera marknaden och inte på vad det har för eventuella miljöeffekter, ingen integrering av miljöpolitik vilket visar på ett 'löpbands' förhållningssätt. Ena förordningen från 1976 berör den gem samma organisationen och marknaden för fiskeriprodukter, med ett tydligt ekonomiskt fokus. Samt är det även utnyttjande av de marina resurserna i den mening att det är fisket regleras för marknaden och inte för miljöns skull.

“Whereas the fishing industry is of special importance to the agricultural economy of certain coastal regions of the Community; whereas that industry provides a major part of the income of fishermen in these regions; whereas it is therefore advisable to encourage rational marketing of fishery products and to ensure market stability by appropriate measures.” (Council Regulation, No 100/76:1)

Fokus ligger alltså inte på att strukturera sektorn för att minska miljöpåverkan utan på att generera tillväxt och stabilitet på marknaden. Förordningarna från 1976 lutar på flera sätt mot ett 'löpbands' förhållningssätt till hållbar utveckling, det vill säga ett antropocentriskt förhållningssätt. Däremot går det att tyda en 'svag hållbar utveckling' i förordningen genom att det poängteras att man måste ta hänsyn till att det är i Gemenskapens intresse att bevara fiskebestånden så lång som möjligt och främja en harmonisk och balanserad utveckling.

“Whereas implementation of this common organization must also take account to the fact that it is in the Community interest to preserve fishing grounds as far as possible.” (Council Regulation, No 100/76:3)

“Common rules shall be laid down for fishing in maritime waters and specific measures shall be adopted for appropriate action and the coordination of structural policies of Member States for the fishing industry to promote harmonious and balanced development of this industry within the general economy and to encourage rational use of the biological resources of the sea and of inland waters.” (Council Regulation, No 101/76:1)

Detta visar på ett miljötank i det syftet att den ekonomiska tillväxten är beroende av att det finns fisk i vattnen och kan då tolkas som ur ett ekonomiskt intresse, vilket igen visar på ett mer antropocentriskt förhållningssätt snarare än ett ekocentriskt/biocentriskt. Däremot går det att utläsa en 'svag hållbar utveckling' inom ekonomiska tillväxten, då det i förordningen 101/76 uttrycks att det bör införas nödvändiga bevarandeåtgärder såsom restriktioner gällande arter, områden, säsonger och metoder för att förhindra överfiske. Genom skapandet av en fiskesektor med dessa restriktioner har EU tagit steget från 'löpband' förhållningssättet mot ett mer 'svag hållbar utveckling' förhållningssätt inom några av områdena på analys schemat. Det går att utläsa 'svag hållbar utveckling' inom policyinstrument och

verktyg då de marknadsstyrda policyverktygen har en begränsad räckvidd i fråga om indikatorerna 'hållbar utveckling'.

Vi ser ett stort steg i fråga om miljötänk och bevarandeåtgärder i förordningarna från 1983 gentemot 1976. Förordningarna från 1983 arbetas fram av den anledning att förordningarna från 1976 behöver kompletteras med lämpliga policys rörande skydd av fiskebestånd och samt bevaring. På vissa områden syns ett 'stark hållbar utveckling' förhållningsätt, till exempel relationen till naturen där vi ser både miljöhantering och miljöskydd samt inom den ekonomiska tillväxten där man kan utläsa ett ökat fokus på miljön vid reglering av marknaden. Förordningarna från 1983 visar på ett tydligt steg mot 'stark hållbar utveckling'.

"[...] in view of the over-fishing of stocks of the main species, it is essential that the Community, in the interest of both fishermen and consumers, ensure by an appropriate policy for the protection of fishing grounds that stocks are conserved and reconstituted." (Council Regulation, No 170/83:1)

"Whereas, in order to ensure the protection of marine biological resources and the balanced exploitation of fishery resources in the interest of both fishermen and consumers, technical measures should be laid down for the conservation of fishery resources specifying *inter alia* the mesh sizes, by-catch rates and fish sizes permitted as well as the limitations of fishing within certain areas and periods and with certain gear." (Council Regulation, No 171/83:1)

Detta visar på både en utveckling när det gäller utformandet av policys men också när det kommer till tekniken och metoderna som används inom fiskeindustrin. Däremot är det endast inledande steg mot en lokal ekonomisk självförsörjning och små initiativ för att lindra kraften från den globala marknaden, vilket visar på en 'svag hållbar utveckling'. I förordningen från 1992 sker en förbättring av policyinstrumenten och verktygen i och med inrättandet av avancerad användning av hållbarhetsindikatorer och en bred användning av policy verktyg.

"Syftet bör vara att på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt utnyttja de levande resurserna i vattnen och inom vattenbruket samtidigt som hänsyn tas till fiskerisektorns intresse av en långsiktig utveckling och de ekonomiska och sociala förhållandena inom sektorn, till konsumenternas intressen och till de biologiska begränsningar som följer av hänsynen till det marina ekosystemet." (Rådets Förordning, nr 3760/92:1)

Från 1983 till 1992 har steget tagits att införa ett långsiktigt perspektiv och främja ansvarsfullhet, vilket visar på att det nu är människans ansvar att ta hand om fiskebestånden och inte ur ett rent ekonomiskt intresse, samt att det uttrycks att sektorn bör omstruktureras så att den anpassas till de resurser som finns tillgängliga och får utnyttjas vilket tyder på ett steg mot 'ideala modellen av hållbar utveckling' i att främja den biologiska mångfalden. Det är en miljöreglerad marknad och det uttrycks förändring i

produktion och konsumtion vilket tyder på 'stark hållbar utveckling'. I förordningen från 1992 används även hållbarhet för första gången och då i samband med att säkerställa att fiskeresurserna utnyttjas på ett hållbart, ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt.

En social dimension uttrycks i förordningen från 2002 i en ekonomisk kontext där ekonomisk utveckling skall främja en social utveckling.

“[...] Den skall bidra till en effektiv fiskeverksamhet inom ramen för en ekonomiskt lönsam och konkurrenskraftig fiske- och vattenbruksnäring som ger en rimlig levnadsstandard till dem som är beroende av fisket samt ta hänsyn till konsumenternas intressen.” (Rådets Förordning, nr 2371/2002:3)

Vikten av att nå en social utveckling inom ett ekonomiskt lönsamt fiske uttrycks och genom detta utvecklas den sociala dimensionen i sektorn. I förordningen från 2002 har hållbarhet fått ett helt annat fokus än tidigare och genom inrättandet av nya policyinstrument och verktyg på området har den ett 'ideal modell' förhållningssätt till hållbar utveckling med en sofistikerad användning av indikatorerna för hållbar utveckling och att det också sträcker sig till en social dimension.

“Eftersom många fiskbestånd fortsätter att minska bör den gemensamma fiskeripolitiken förstärkas för att säkerställa fiskerinäringens livskraft på lång sikt genom hållbart utnyttjande av levande akvatiska resurser baserat på välgrundade vetenskapliga rön och på den försiktighetsmetod som grundar sig på samma överväganden som den försiktighetsprincip som avses i artikel 174 i fördraget.” (Rådets Förordning, nr 2371/2002:1)

“Den gemensamma fiskeripolitiken skall säkerställa att levande akvatiska resurser utnyttjas på ett hållbart sätt i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende.” (Rådets Förordning, nr 2371/2002:3)

Detta visar också på en utveckling inom den ekonomiska tillväxten genom en förändring i inställning till tillväxt, att inte längre utvecklas efter begär utan istället utvecklas efter behov. Det går även att utmärka en skillnad i integrering av miljöpolicy över sektorer samt att det går att urskilja en utveckling inom ett geografiskt fokus i och med en ökad lokal ekonomisk självförsörjning. I och med denna förordning har CFP på ett tydligt sätt utvecklats mot ett mer ekocentriskt/biocentriskt förhållningssätt till hållbar utveckling, det vill säga att människan skall leva i harmoni med naturen istället för att exploatera den. Detta fortsätter även och utvecklas ytterligare i förordningarna från 2013 och rollen för den ekonomiska tillväxten är även här efter behov och styrs inte efter begär.

“Den gemensamma fiskefiskeripolitikens tillämpningsområde omfattar bevarandet av de marina biologiska resurserna och förvaltningen av fisket efter dem. Det omfattar också när det gäller marknadsåtgärder och ekonomiska åtgärder som stöd till den gemensamma fiskeripolitikens mål,

limniska biologiska resurser och vattenbruk samt beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter [...]” (Europaparlamentets och Rådets förordning, nr 1380/2013:1)

Förordningen främjar även den biologiska mångfalden och en institutionell omstrukturering. Samtidigt som det finns en bred variation av policyverktyg och fullständig användning av hållbarhets indikationer samt en social dimension. Fiskets ekonomiska betydelse har inte minskat sedan starten 1976 och dess betydelse för ekonomin i unionens kustområden betonas i förordningen från 2013 där det föreslås åtgärder för att främja stabilitet på marknaden. Det uttrycks också i förordningen att fiskebestånd är gemensamma resurser och att de kan i vissa fall nyttjas på ett mer hållbart och effektivt sätt av organisationer med medlemmar från olika medlemsländer och regioner. Vilket också visar på ett mer lokalt geografiskt fokus samt en social dimension.

“Fisket har en särskild betydelse för ekonomin i unionens kustområden, inbegripet de yttersta randområdena. Eftersom fisket ger yrkesfiskarna i dessa områden en utkomst, bör åtgärder vidtas för att främja marknadsstabilitet och minska skillnaden mellan utbud och efterfrågan”.
(Europaparlamentets och Rådets förordning, nr 1379/2013:1)

Återigen syns ett steg mot en 'ideal modell' vid en ekonomisk tillväx i och med att policyn nu möter behov och inte begär, samt att det går att urskilja både en förändring i och nivåer av produktions- och konsumtionsmönster. Även om några områden har en 'stark hållbar utveckling' har policyområdet på flera sätt utvecklats mot ett 'ideal modell' förhållningssätt till hållbar utveckling och CFP har haft en positiv utveckling mot ett mer ekocentriskt/biocentriskt förhållningssätt.

8. Sammanfattande diskussion

Vid analysen av de tre dimensionerna av hållbarhet inom policydokumenten visar det på en tydlig utveckling mot en bredare förståelse av vad hållbarhet inom fiskesektorn innebär. I början av policyområdet finns en tydlig ekonomisk linje med ett fåtal ekologiska inslag. Detta utvecklas sedan till störst fokus på en miljömässig hållbarhet under 1980- och 1990 talet där bevaringsåtgärder och restriktioner står i centrum. De tre dimensionerna utvecklas och hållbar utveckling får en central roll i förordningen från 2002 och får en fast punkt i förordningarna från 2013 där vikten av ett samarbete mellan de tre dimensionerna av hållbarhet, social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, betonas. Den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling har en tydlig linje från början på 70-talet fram till idag, från erkännandet av att bevaring av de marina biologiska resurserna krävs för en fortsatt ekonomisk tillväxt och till inrättandet av bevarandeåtgärder och restriktioner för att främja ansvarsfullhet och långsiktiga perspektiv för att säkerställa hållbarhet inom fiskerisektorn. Den sociala dimensionen är inte lika tydlig i policydokumenten men den uttrycks i att det bör tas hänsyn till fiskesektorns sociala förhållanden i relation till de biologiska begränsningar som följer av hänsynen till det marina ekosystemet. Samt då bevaring inom fiskesektorn är nödvändig för de kustsamhällen vilka är beroende av fiskenäringen. Den sociala utvecklingen och hållbarheten uttrycks i samband och beroende av en stabil marknad, vilket visar på att det finns ett beroendeförhållande mellan dimensionerna, då det inte går att uppnå fiske utan att först försäkra de marina biologiska resurserna, det vill säga en ekologisk hållbarhet

En liknande utveckling mot en större miljömässig medvetenhet uttrycks i analysen av policydokumenten för att analysera vilket förhållningssätt EU har haft till hållbar utveckling inom CFP från början 1976 fram till 2013. Analysen visar att förordningarna från 1976 förhåller sig på flera sätt till en antropologisk syn på relationen mellan människan och naturen, men med vissa inslag av en 'weak sustainable development'. Vikt läggs vid att säkerställa en fortsatt ekonomisk tillväxt genom att strukturera upp marknaden för fiskeriprodukter men samtidigt nämns det att det för att kunna göra detta är det i CFP:s intresse att bevara fiskebestånden så lång som möjligt vilket visar på ett steg mot ett ökat ekocentriskt/biocentriskt förhållningssätt och ett steg närmare mot vad Baker (1997) kallar 'den ideala modellen för hållbar utveckling', vilket representerar en ekocentrisk/biocentrisk syn på relationen mellan människan och naturen. Över tid går det att följa en kontinuerlig utveckling från 'svag hållbar utveckling' till 'stark hållbar utveckling' i att naturen och miljömässiga bevarande åtgärder och hållbarhet får ett allt större fokus inom fiskepolitiken och tillslut genom förordningen från 2013 komma mycket nära och inom några områden nå den ideala modellen där det ekocentriska/biocentriska förhållningssättet till hållbar utveckling dominerar över ett antropologiskt.

9. Slutsats

Genom utformandet av policyområdet kan man urskilja en tydlig utveckling mot en mer miljöinriktad struktur och reglering av sektorn. Av analysen kan slutsatsen dras att från början var CFP mer inriktad mot att stabilisera fiskerimarknaden och säkerställa en ekonomisk tillväxt med vissa bevaringsinslag inom en ekonomisk kontext.

Mot 80-talet var sektorn mer fokuserad på att bevara de marina biologiska resurserna med ett ansvarsfullt och långsiktigt planerande, det vill säga en ekologisk hållbarhet för att inom säkra biologiska ramar utforma en effektiv fiskerimarknad. Men det poängteras att restriktionerna och bevarandeåtgärderna skall ske inom lämpliga ekonomiska och sociala förhållanden, vilket visar på en medvetenhet i betydelsen av att dessa utvecklas i samband med varandra. Ekologisk hållbarhet fortsätter vara i centrum under de följande två årtiondena, men ekonomisk och social hållbarhet introduceras som begrepp. Den sociala hållbarheten har i flera förordningar hamnat i skymundan och det är inte förrän under 2000-talet som den har tilldelats en större roll för att nå hållbarhet. I förordningen från 2013 har alla dimensionerna fått fokus och den gemensamma fiskeripolitiken främsta syfte är nu att säkerställa att fiske och vattenbruk är miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart. Slutsatsen kan dras att det ökade fokus på hållbarhet och hållbar utveckling i förordningen från 2013 har ett samband med världspolitikens ökade fokus på hållbarhet och hållbar utveckling i och med Rio+20 konferensen 2012. Det går också att se ett beroendeförhållande mellan pelarna som utgör hållbar utveckling, det vill säga social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet då förordningarna uttrycker att den sociala hållbarheten i form av att säkerställa fiskeindustrin och en skäligen levnadsstandard i kustområden vilka är beroende av fiskenäringen, sker via en stabil marknad för fiskeriprodukter. Att uppnå en stabil marknad av fiskeriprodukter är heller inte möjlig, eller att uppnå social hållbarhet, utan att också uppnå en ekologisk hållbarhet och säkerställa en bevaring av de marina biologiska resurserna för framtida generationer.

Ekologisk hållbarhet har tolkats i införandet av bevarandeåtgärder för fiskebestånden samt restriktioner i vilka fiskemetoder som får användas, när fiske är tillåtet och i vilka områden. Den ekonomiska hållbarheten har tolkats i uppmuntran till rationell marknadsföring och genomföra åtgärder för att stabilisera marknaden och att försäkra en fortsatt inkomst för fiskare i regionerna genom fiskeindustrin. En effektiv fiskeindustri är även nödvändig för att ge en skäligen levnadsstandard för befolkningen som bor i kustområden vilka är beroende av fiskenäringen har tolkats som den sociala dimensionen, men den är inte lika klart definierad och kan innebära svårigheter. Vi kan också se att det i många fall har tagit lång tid för EU att införliva hållbar utveckling i alla områden av sektorn. Detta kan förklaras med Penas (2016) argumentation att på grund av fiskesektorns långa historia där vikten av tradition är hög är det också ibland svårt att öppna upp förhandlingar och genomföra förändringar i sektorn.

Under de åren sedan CFP startades 1976 kan man följa en tydlig förändring i hur EU har sett på relationen mellan människa och natur. I början kan man tyda vissa indikatorer på ett mer antropocentriskt förhållningssätt till de marina biologiska resurserna. Däremot kan man dra slutsatsen att inrättandet och skapandet av policyområdet visar på ett steg mot ett mer ekocentriskt/biocentriskt förhållningssätt. Utvecklingen har sedan fortsatt i riktningen mot en 'ideal modell av hållbar utveckling' där den biologiska mångfalden främjas och skyddas samt en ekonomisk utveckling vilken styrs av behov istället för begär. Utvecklingen har gått från 'löpbandsmodellen' till 'svag hållbar utveckling' till 'stark hållbar utveckling' till att till och med i vissa områden nå den 'ideala modellen' och mot ett ekocentriskt/biocentriskt förhållningssätt till de marina biologiska resurserna.

Käll- och litteraturförteckning

Tryckta källor

Council Regulation (EEC). (1976) No 100/76 on the common organization of the market in fishery products. *Official Journal of the European Communities*.

Council Regulation (EEC). (1976) No 101/76 laying down a common structural policy for the fishing industry. *Official Journal of the European Communities*.

Council Regulation (EEC). (1983) No 170/83 establishing a Community system for the conservation and management of fishery resources. *Official Journal of the European Communities*.

Council Regulation (EEC). (1983) No 171/83 laying down certain technical measures for the conservation of fishery resources. *Official Journal of the European Communities*.

Europaparlamentets och Rådets förordning (EU). (2013) nr 1379/2013 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1184/2006 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 104/2000. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Europaparlamentets och Rådets förordning (EU). (2013) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*

Rådets Förordning (EEG). (1992) nr 3760/92 om ett gemenskapssystem för vattenbruk. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Rådets Förordning (EG). (2002) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Litteratur

Anand, Sudhir & Sen, Amartya (2000). "Human Development and Economic Sustainability". *World Development*, 28(12): 2029-2049.

Antonova, Anna S. (2016). "The rhetoric of "responsible fishing": Notions of human rights and sustainability in the European Union's bilateral fishing agreements with developing states". *Marine Policy* 70: 77-84.

Ax, Christian., Johansson, Christer. & Kullvén, Håkan. (2015). *Den nya ekonomistyrningen*. 5:e upplagan. Liber. Tillgänglig: www.liber.se/DNE

Baker, Susan. (ed.), Kousis, Maria., Richardson, Dick. & Young, Stephen. (1997). *The Politics of Sustainable Development: Theory, Policy and Practice Within the European Union*. London/New York: Routledge.

- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). (2012). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Bernstein, Steven. (2002). *The Compromise of Liberal Environmentalism*. New York: Columbia University Press
- Blomquist, Johan., Cecilia Hammarlund, Cecilia. & Waldo, Staffan. (2016). "Fiske i fjärran vatten: En studie om EU:s fiskeriavtal med utvecklingsländer". *Sieps: Svenska institutet för europapolitiska studier*, 12: 1-89
- Chang, Rui-Dong., Zuo, Jian., Zhao, Zhen-Yu., Zillante, George., Gan, Xiao-Long. and Soebarto, Veronica. (2017). "Evolving theories of sustainability and firms: History, future directions and implications for renewable energy research". *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 72: 48-56.
- Eizenberg, Efrat. & Jabareen, Yosef. (2017). "Social Sustainability: A New Conceptual Framework". *Sustainability*, 9(68): 1-16.
- Esaiasson, Peter., Giljam, Mikael., Oscarsson, Henrik., Towns, Ann. & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.
- EUR-Lex. (2017). *Havsfrågor och fiske*. Hämtad 2017-04-25, från http://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/maritime_affairs_and_fisheries.html?root_default=SUM_1_CODED%3D02
- Europeiska kommissionen. (2017). *Eco-Innovation: at the heart of European policies*. Hämtad 2017-05-15, från <http://ec.europa.eu/environment/ecoap/>
- Jordbruksverket. (2017). *Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020*. Hämtad 2017-05-15, från <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdfiske/programochvisioner/havsochfiskeriprogrammet20142020.4.688ba44d13e5e4787a08000568.html>
- Kortenkamp, Katherine V. & Moore, Colleen F. (2001). "Ecocentrism and Anthropocentrism: Moral Reasoning About Ecological Common Dilemmas". *Journal of Environmental Psychology*, 21(3): 261-272.
- Krozer, Yoram. (2016). *Theory and Practices on Innovating for Sustainable Development*. New York/London: Springer.
- KTH. (2017). *Hållbar utveckling*. Hämtad 2017-05-10, från <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslada/sustainable-development/hallbar-utveckling-1.350579>
- Loizou, Estratios., Chatzitheodoridis, Fotios., Polymeros, Konstadinos., Michailidis, Anastasios. & Mattas, Konstadinos. (2014). "Sustainable development of rural coastal areas: Impacts of a new fisheries policy". *Land Use Policy*, 38: 41-47.
- NE Nationalencyklopedin. (2017). *Hållbar Utveckling*. Hämtad 2017-05-31, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/h%C3%A5llbar-utveckling#ekologisk-ekonomisk-och-social-h%C3%A5llbarhet>

- Penas Lado, Ernesto. (2016). *The Common Fisheries Policy: The Quest for Sustainability*. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd.
- Prellezo, Raúl. & Curtin, Richard. (2015). "Confronting the implementation of marine ecosystem-based management within the Common Fisheries Policy reform". *Ocean & Coastal Management*, 117: 43-51.
- Raakjær, Jesper. (2009). *A Fisheries Management System in Crisis: the EU Common Fisheries Policy*. (Doktorsavhandling, Aalborg University Research Centre Department of Development and Planning). North Sea Science Park: Aalborg University.
- Rabie, Mohamed. (2016). *A Theory of Sustainable Sociocultural and Economic Development*. New York/Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Self, Emily. (2015). "Who Speaks for the Fish? The Tragedy of Europe's Common Fisheries Policy". *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, 48: 577-607.
- Sukhdev, P. The Guardian 2017. *Embracing the SDGs' complexity* [online]. Available from: <https://www.theguardian.com/the-gef-partner-zone/2017/jan/11/embracing-sustainable-development-goals-complexity> [Accessed 27 April 2017].
- Sumaila, U. Rashid., Bellman, Christophe. & Tipping, Alice (2016a) "Fishing for the future: An overview of challenges and opportunities". *Marine Policy*, 69: 173-180.
- Sumaila, U. Rashid., Lam, Vicky., Le Manach, Frédéric., Swartz, Wilf. & Pauly, Daniel. (2016b). "Global fisheries subsidies: An updated estimate". *Marine Policy*, 69: 189-193.
- Vogler, John. & Stephan, Hannes R. (2007). "The European Union in global environmental governance: Leadership in the making?". *Int Environ Agreements*, 7: 389-413.
- Ørebech, Peter. (2015) "Getting It Right: The Birth of a New EU Common Fisheries Policy? – Legislative and Legal Perspectives on the Annulling of the Five Structural Failings". *Artic Review on Law and Politics*, 6(2): 111-131.

Bilaga 1

Analyschema

Utifrån Bakers (1997) 'ladder of sustainable development' (Bilaga 2) har jag sammanställt ett analyschema för att tydliggöra och strukturera min analys. Då inte alla områden i Bakers steg var applicerbara i min studie har jag valt att ta ut de fem områden vilka är relevanta för min analys.

Tillvägagångssätt för hållbar utveckling	Ekonomins roll och tillväxtens karaktär	Geografiskt fokus	Natur	Institutioner	Policyinstrument och verktyg	Filosofi
'ideala modellen' för hållbar utveckling	"Right Livelihood" Möter behov ej begär. Förändringar i mönster och nivåer i produktion och konsumtion Marknads- och ekonomiska åtgärder utvecklas inom området av bevarande av de biologiska resurserna	Bioregionalism, omfattande lokal självförsörjning Självförsörjning av fiskeriprodukter på en lokal nivå samt ge medlemsländerna större flexibilitet i att kunna anpassa genomförandet av åtgärderna för att passa lokala förutsättningar	Främja och skydda den biologiska mångfalden Policies utvecklas i det syfte att främja och skydda den biologiska marina mångfalden	De centralisering av politiska, rättsliga, sociala och ekonomiska institutioner Decentralisering av institutioner inom CFP för att på en politisk, rättslig, social och ekonomisk nivå ta beslut om hållbar utveckling	Hel täckande utbud av politiska verktyg. Sofistikerad användning av indikatorer som sträcker sig till sociala dimensioner De politiska verktygen för att säkerställa en hållbar utveckling är heltäckande inom fiskepolicies och sträcker sig även till en social dimension inom fiskeriverksamheten	Ekocentrism/ biocentrism
Stark hållbar utveckling	Miljöreglerad marknad. Förändringar i mönster och nivåer i produktion och konsumtion Marknaden för fiskeriprodukter är reglerad för att främja miljön och en förändring i hur CFP främjar konsumtionen och produktionen av fiskeriprodukter	Ökad lokal ekonomisk självförsörjning, främjad i kontexten av den globala marknaden Större beslutsfattande på en lokal och regional nivå inom Unionen och självförsörjning genom fiskeriproduktionen främjas i kontexten en global marknad	Miljöhantering & miljöskydd Ses ett behov i att hantera och skydda de marina biologiska resurserna i ett miljövänligt tillvägagångssätt	Viss omstrukturering av institutioner Viss omstrukturering inom CFP för att främja ett mer miljöinriktat och hållbart policyområde	Avancerad användning av hållbarhets indikatorer Brett utbud av policy verktyg En avancerad användning av de indikatorer som utgör hållbar utveckling inom CFP så som att på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt utforma policies	
Svag hållbar utveckling	Marknadsberoende miljöpolitik; Förändringar i konsumtions-mönster Miljöpolitik för att främja en balanserad utveckling beroende av den allmänna ekonomin och marknaden för fiskeriprodukter	Första steg mot lokal ekonomisk självförsörjning Mindre initiativ för att lindra kraften i de globala marknaderna Steg mot beslutsfattande inom fiskesektorn på en regional nivå inom medlemsländerna, men fortfarande strakt influerad av den globala marknaden	Ersätter ändliga resurser med kapital; utnyttjande av förnyelsebara resurser Skifte från ett exploaterings tillvägagångssätt till fiske och marina resurser till främjandet av förnyelsebara resurser	Minimala ändringar av institutioner Små förändringar inom CFP policies i fråga om förändringar mot implementerandet av en miljöaspekt	Symbolisk användning av miljöindikatorer Begränsat antal marknadsstyrda politiska verktyg Ett begränsat antal politiska verktyg för att främja hållbar utveckling av fiskesektorn samt en mer symbolisk användning av miljöindikatorer som bevaring i policydokumenten	
Löpbands modellen	Exponentiell tillväxt Fokus i CFP policies ligger i att säkerställa en ekonomisk tillväxt istället för bevarandeåtgärder	Global marknad och global ekonomi Beslutfattandet av fiskepolicies ligger på en EU nivå i relation till den internationella kontexten	Resurs-utnyttjande Användning av de marina resurserna på ett exploateringsätt	Ingen förändring Sker ingen förändring av institutionerna inom fiskesektorn mot att implementera en miljöaspekt	Konventionell redovisning Ingen integrering av miljömässiga policies i CFP	Antropocentrism

Bilaga 2

The ladder of sustainable development (Baker, 1997:9).

Approach to sustainable development	Role of economy and nature of growth	Geographical focus	Nature	Policies and sectoral integration	Technology	Institutions	Policy instruments and tools	Redistribution	Civil society	Philosophy
'Ideal Model' of sustainable development	Right livelihood; meeting needs not wants; changes in patterns and levels of production and consumption	Bioregionalism; not extensive local self-sufficiency	Promoting and protecting biodiversity	Holistic inter-sectoral integration	Labour-intensive appropriate technology	Decentralization of political, legal, social and economic institutions	Full range of policy tools; sophisticated use of indicators extending to social dimensions	Inter- and intra-generational equity	Bottom-up community structures and control. New approach to valuing work	Ecocentric/biocentric
Strong sustainable development	Environmentally regulated market; changes in patterns of production and consumption	Heightened local economic self-sufficiency, promoted in the context of global markets	Environmental management and protection	Environmental policy integration across sectors	Clean technology; product life-cycle management; mixed labour- and capital-intensive technology	Some restructuring of institutions	Advanced use of sustainability indicators; wide range of policy tools	Strengthened redistribution policy	Open-ended dialogue and envisioning	
Weak sustainable development	Market-reliant environmental policy; changes in consumption	Initial moves to local economic self-sufficiency; minor initiatives to alleviate the power of global markets	Replacing finite resources with capital; exploitation of renewable resources	Sector-driven approach	End-of-pipe technical solutions; mixed labour- and capital-intensive technology	Minimal amendments to institutions	Token use of environmental indicators; limited range of market-led policy tools	Equity a marginal issue	Top-down initiatives; limited state-environmental movements dialogue	
Treadmill	Exponential growth	Global markets and global economy	Resource exploitation	No change	Capital intensive production technologies; progressive automation	No change	Conventional accounting	Equity not an issue	Very limited dialogue between the state and environmental movements	Anthropocentric

